

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Факультет туризму та міжнародних комунікацій

КАФЕДРА ТУРИЗМУ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СУЧАСНІ РІЗНОВИДИ ТУРИЗМУ»

Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»
Спеціальність 242 «Туризм»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 1 курсу
денної та заочної форм навчання /2 семестр/

Ужгород

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

2021

УДК 338.48-1/-6(076)
Г 75

Грабар М.В. Сучасні різновиди туризму. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм» освітньої програми «Туризм». Ужгород, 2021. 49 с.

Рецензенти:

Маслиган О.О. – к.е.н., доцент, доцент кафедри туризму і географії Мукачівського державного університету.

Морохович В.С. – к. фіз.-мат.н., доцент, доцент кафедри менеджменту туристичного та готельно-ресторанного бізнесу УТЕІ КНТЕУ

Рекомендовано до друку кафедрою туризму факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол №7 від 04 лютого 2021 року.

Схвалено науково-методичною комісією факультету туризму факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол №4 від 11 лютого 2021 року.

© Грабар М.В., 2021 р.
© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021 р.

ЗМІСТ

	Стор.
Мета і завдання дисципліни, очікувані результати навчання	4
Опис навчальної дисципліни	7
Програма навчальної дисципліни	8
Структура навчальної дисципліни	11
Порядок проведення практичних занять	14
Тестові завдання	21
Методи навчання	34
Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання	36
Загальні рекомендації до організації самостійної роботи з дисципліни	40
Перелік питань для модульних контрольних робіт	42
Перелік питань для підсумкового контролю знань	45
Рекомендована література	48

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сучасні різновиди туризму» є формування системи теоретичних знань щодо сучасних видів туризму, їх ресурсного, інфраструктурного забезпечення та практичних вмінь формування спеціалізованих турів відповідно до мети подорожі туристів.

Предмет – концептуальні основи функціонування туристичної системи та безпосередньо специфіка сучасних видів туризму, особливостей їх надання та організації.

Завдання дисципліни:

- сформувати базові знання про функціонування туристичної індустрії;
- розуміння механізму державного регулювання туризму;
- вивчення класифікаційних основ туризму за різними ознаками;
- дослідження стану та перспектив розвитку сучасних видів туризму в Україні та світі;
- вивчення досвіду вітчизняної та зарубіжної практики планування та організації сучасних різновидів туризму;
- сформувати навички дослідження та аналізу ринку спеціалізованих видів туризму;
- розуміти та аналізувати туристичні потоки за спрямованістю та метою.

Відповідно до освітньої програми, вивчення даної дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- 1) інтегральна компетентність – здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
- 2) загальні компетентності:
 - ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
 - ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
 - ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- 3) предметні компетентності:
 - СК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

- СК 05. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.
- СК 12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.
- СК 18. Здатність до організації нових форм рекреаційної діяльності, орієнтованої на пізнання природи, мінімізацію шкоди довкіллю та підтримку етнокультури.

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Сучасні різновиди туризму» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 2.3 Історія розвитку туризму у світі;
- ОК 2.2 Основи безпеки в туристичній діяльності.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Туризм», вивчення навчальної дисципліни «Сучасні різновиди туризму» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.	ПРН 02
Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.	ПРН 03
Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.	ПРН 22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті після опанування навчальної дисципліни «Сучасні різновиди туризму»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати сучасні тенденції і регіональні пріоритети розвитку туризму, в цілому, та його сучасні різновиди	ПРН 02
Вміти досліджувати та аналізувати ринок спеціалізованих видів туризму	ПРН 02

Знати підходи до визначення та класифікації сучасних видів туризму	ПРН 03
Аналізувати індекс сезонності та розробляти пропозиції сучасних видів туризму для вирівнювання туристичного потоку	ПРН 03
Аналізувати перспективи розробки різних видів турів у регіоні з позицій ресурсів рекреаційного комплексу, культури, релігії та мотивації туриста	ПРН 22
Оцінювати сучасні загальносвітові тенденції щодо різноманіття видів туризму та їх популярності серед туристів	ПРН 22

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Під час вивчення дисципліни здобувач має ознайомитися з програмою та робочою програмою навчальної дисципліни, з її структурою, формами і методами навчання, видами і методами контролю знань.

Навчальний процес здійснюють у таких формах: лекційні та практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни з оцінкою та контролем знань здобувачів за курсами і формами навчання наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,5	Рік підготовки: 1-й	
Загальна кількість годин – 135 год.	<i>135 год.</i>	<i>135 год.</i>
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 аудиторних – 66 самостійної роботи студента – 69	2	2
	Лекції:	
	34	18
	Практичні (семінарські):	
	32	–
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	–	–
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	69	117

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ СУЧАСНИХ РІЗНОВИДІВ ТУРИЗМУ

Тема 1. «Сучасні різновиди туризму» як навчальна дисципліна

Об'єкт, предмет вивчення, завдання, функції, взаємозв'язок з іншими дисциплінами. Основні проблеми вивчення дисципліни. Рекомендована література до курсу.

Література: 1, 5, 7, 15.

Тема 2. Туризм як соціально-економічна система

Сутність поняття і складові елементи системи. Соціокультурні явища і феномени: сутнісні ознаки. Соціокультурні характеристики туризму: термінологічний дискурс. Класифікаційний дискурс. Структура туризму. Турист: визначення та соціально-демографічні характеристики.

Література: 1-5, 10-12.

Тема 3. Технології передреалізаційних процесів

Організатори туризму. Туроператорська та турагентська діяльність: види, функції, завдання. Канали збуту туристичного продукту. Просування туристичних послуг. Взаємини суб'єктів туризму. Інституціональні характеристики туризму.

Література: 1-5, 10-12.

Тема 4. Механізм державного регулювання туризму в Україні

Програмно-цільовий метод державного управління. Регіональні туристичні програми. Основні важелі впливу держави на туристську діяльність. Ліцензування в туризмі. Порядок і правила сертифікації послуг у сфері туризму. Основні принципи і завдання стандартизації в туризмі.

Література: 9, 11, 14.

Тема 5. Класифікація туризму за спрямованістю туристичних потоків та охопленням території

Сутність поняття туристичний потік. Внутрішній туризм. Виїзний туризм (зарубіжний туризм). В'їзний туризм (іноземний туризм). Міжнародний туризм. Туризм у межах країни. Національний туризм. Місцевий туризм. Далекий туризм. Транзитний (транскордонний) туризм. Внутрішньоконтинентальний

туризм. Міжконтинентальний туризм. Навколосвітній туризм. Міжрегіональний, регіональний, внутрішньорегіональний туризм.

Література: 10-12.

Тема 6. Класифікація туризму за терміном поїздки

Короткостроковий туризм. Туризм вихідного дня. Тривалий туризм: різновиди. Нічний туризм.

Література: 10-12, 15-18.

Тема 7. Класифікація туризму за сезонністю та інтенсивністю турпоточку

Постійний туризм. Сезонний туризм: односезонний, двосезонний. Чотири сезони туристичної активності. Міжсезонний туризм. Літній та зимовий туризм. Індекс сезонності. Фактори, що впливають на сезонність туризму.

Література: 10-12, 15-18.

Модуль № 2. КЛАСИФІКАЦІЙНІ ОЗНАКИ СУЧАСНИХ РІЗНОВИДІВ ТУРИЗМУ

Тема 8. Класифікація туризму за принципом оплати та організацією продаж

Елітний туризм. Комерційний туризм. Соціальний туризм. Інсенсив-туризм. Рекламні тури.

Література: 9, 11, 14.

Тема 9. Класифікація туризму за ступенем організованості

Організований туризм. Плановий туризм. Позаплановий туризм: гарячі путівки. Неорганізований туризм. Самодіяльний туризм. Незалежний (аматорський) туризм. Сталий туризм.

Література: 6-12.

Тема 10. Класифікація туризму за соціально-демографічними ознаками

Дитячий туризм: різновиди. Молодіжний (студентський) туризм. Туризм для середнього віку. Туризм для людей похилого віку. Сімейний туризм. Туризм для різних вікових груп. Туризм для жінок. Туризм для чоловіків. Туризм для самотніх людей. Туризм для осіб з обмеженими можливостями.

Література: 6-12.

Тема 11. Класифікація туризму за формою організації подорожі та обслуговування

Стаціонарний туризм (лікувально-оздоровчий, сільський, подієвий, гральний). Сутність поняття таймшер. Переваги та недоліки таймшер туризму. Туризм готельного типу. Туризм неготельного типу (бунгало, автофургон, трейлер, караван, кемпінг).

Література: 10-12, 15-18.

Тема 12. Класифікація туризму за засобами пересування

Роль та класифікаційні ознаки транспортних подорожей. Перевезення повітряним транспортом. Залізничний транспорт та залізничні круїзи. Подорожі водним транспортом. Правові основи транспортних перевезень.

Література: 7, 10, 12.

Тема 13. Класифікація туризму за метою подорожі

Культурно-пізнавальний. Діловий. Екологічний. Весільний. Гастрономічний. Військовий. Екстремальний. Індустріальний. Кіно-туризм. Освітній. Релігійний. Шопінг-туризм.

Література: 7, 10, 11.

Тема 14. Активний туризм

Сутність поняття активний туризм. Наземні та водні сучасні різновиди активного туризму. Гірські та повітряні види активного туризму. Повітряні види туризму: парашутизм, фрістайл, BASE jumping, дельтапланеризм, політ на повітряній кулі. Альпінізм. Головні проблеми розвитку альпінізму та гірськолижного туризму в Україні. Сноубординг. Маунтбайкінг. Спелеологія. Розвиток спелео-туризму на Закарпатті. Спелестологія. Штучні підземні споруди. Дайвінг. Вейкбординг. Водні лижі. Віндсерфінг. Серфінг. Каякінг. Рафтинг.

Література: 13, 15, 22.

Тема 15. Екзотичні види туризму у світі

Космічний туризм. Концепція ревайлідінгу та її вплив та туристичну діяльність. Ревайлдінг туризм. Темний туризм (некропольний, туризм катастроф, містичний туризм, «туризм смерті»). Об'єкти темного туризму.

Література: 19, 20, 22.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	У тому числі			усього	У тому числі		
		лекції	практичні (семінарські)	самостійна робота		лекції	практичні (семінарські)	самостійна робота
2-й семестр								
МОДУЛЬ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ СУЧАСНИХ РІЗНОВИДІВ ТУРИЗМУ								
Тема 1. «Сучасні різновиди туризму» як навчальна дисципліна	8	2	2	4	9	2		7
Тема 2. Туризм як соціально-економічна система	8	2	2	4	9	2		7
Тема 3. Технології передреалізаційних процесів	10	4	2	4	9	2		7
Тема 4. Механізм державного регулювання туризму в Україні	8	2	2	4	9	2		7
Тема 5. Класифікація туризму за спрямованістю туристичних потоків та охопленням території	8	2	2	4	9	2		7
Тема 6. Класифікація туризму за терміном поїздки	8	2	2	4	9	2		7
Тема 7. Класифікація туризму за сезонністю та інтенсивністю турпотoku	10	2	2	6	9	2		7
Модульна контрольна робота	2	2						
Разом за модуль	68	18	16	34	72	16	-	64
МОДУЛЬ 2. КЛАСИФІКАЦІЙНІ ОЗНАКИ СУЧАСНИХ РІЗНОВИДІВ ТУРИЗМУ								
Тема 8. Класифікація туризму за принципом оплати та організацією	7	1	2	4	9	2		7

продаж								
Тема 9. Класифікація туризму за ступенем організованості	7	1	2	4	7			7
Тема 10. Класифікація туризму за соціально-демографічними ознаками	8	2	2	4	7			7
Тема 11. Класифікація туризму за формою організації подорожі та обслуговування	8	2	2	4	7			7
Тема 12. Класифікація туризму за засобами пересування	8	2	2	4	7			7
Тема 13. Класифікація туризму за метою подорожі	8	2	2	4	8			8
Тема 14. Активний туризм	10	2	2	6	8			8
Тема 15. Екзотичні види туризму у світі	9	2	2	5	10			10
Модульна контрольна робота	2	2						
Разом за модуль	67	16	16		63	2		
Разом за семестр	135	34	32	69	135	18	-	117

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	«Сучасні різновиди туризму» як навчальна дисципліна	1	
2	Туризм як соціально-економічна система	2	
3	Технології передреалізаційних процесів	2	
4	Механізм державного регулювання туризму в Україні	2	
5	Класифікація туризму за спрямованістю туристичних потоків та охопленням території	2	
6	Класифікація туризму за терміном поїздки	2	
7	Класифікація туризму за сезонністю та інтенсивністю турпоточку	2	

	Модульний контроль №1		
8	Класифікація туризму за принципом оплати та організацією продаж	1	
9	Класифікація туризму за ступенем організованості	2	
10	Класифікація туризму за соціально-демографічними ознаками	2	
11	Класифікація туризму за формою організації подорожі та обслуговування	2	
12	Класифікація туризму за засобами пересування	2	
13	Класифікація туризму за метою подорожі	2	
14	Активний туризм	2	
15	Екзотичні види туризму у світі	2	
	Модульний контроль №2		
	Разом	32	-